

@salimifard

دانشگاه خلیج فارس

مدیریت تحصیلات تکمیلی

شهر پور ماه .. ۱۴

شیوه نامه آموزش مجازی

ویرایش سوم

شناسنامه سند			
نام سند	شیوه‌نامه آموزش مجازی		
گونه سند	شیوه‌نامه	شماره سند	آ-ش-۱۱۰
ویرایش	۳	شمار برگ‌ها	۶

اقدام کنندگان			
نقش	نام و نام خانوادگی	جایگاه سازمانی	امضا
تهیه کننده	خداکرم سلیمی فرد	دانشیار تحقیق در عملیات	
	فاطمه احمدپور مبارکه	استادیار آموزش ریاضی	
	ابوالحسن رزمی نیا	دانشیار مهندسی برق	
	ابراهیم رجب پور	استادیار مدیریت بازرگانی	
	سید شاکر هاشمی	استادیار مهندسی عمران	
	امین کشاورز	دانشیار مهندسی عمران	
تایید کننده	خسرو محمدی	مدیر امور آموزشی دانشگاه	
	خداکرم سلیمی فرد	مدیر برنامه ریزی و توسعه آموزش دانشگاه	
تصویب کننده	علی پاکیزه	معاون آموزشی دانشگاه	

مرج تایید سند			
مرجع تایید سند	دبیر	شماره نشست	تاریخ نشست
شورای آموزشی دانشگاه	خسرو محمدی	۱۳۰	۱۴۰۰/۰۶/۲۱

نگهداری سند			
مرجع ثبت و نگهداری	نام و نام خانوادگی مسئول	فولدر نگهداری	تاریخ ابلاغ
مدیریت آموزشی دانشگاه	محمد جمادی	شیوه نامه ها	۱۴۰۰/۰۶/۲۱

شیوه نامه آموزش مجازی

بخش یکم: دیباچه، هدف‌ها و واژگان

فراگیری کووید-۱۹ نه تنها یک بحران درمانی، اقتصادی و اجتماعی است، بلکه سرآغاز دگرگونی و دگردیسی آموزش در جهان است. پیروی از سیاست فاصله گذاری اجتماعی و ناشدنی بودن حضور دانشجو در دانشگاه، از یک سو و از سوی دیگر بایستگی آموزش دانشگاهی برای پرورش دانشجویان، دانشگاه خلیج فارس را بر آن داشت تا با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و به پشوانه عضوهای هیات علمی خود، آموزش را بر بستر سامانه یادگیری الکترونیکی^۱ (LMS) دانشگاه، نه تنها از بروز ایست آموزشی پیشگیری کند، بلکه با استفاده از ویژگی‌های ارزشمند این فناوری، و با پیروی از یادگیری الکترونیکی، دانشجویان را با تجربه نوین آموزش آشنا و در بهره‌گیری از توانمندی‌های آن در کسب و کار آینده خود، توانا سازد.

یادگیری الکترونیکی (e-Learning) روشی نوین برای یاددهی و یادگیری است که با بهره‌گیری از بستر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (فاوا) آموزش را از نیاز به همزمانی و هم‌مکانی آموزش دهنده و آموزش گیرنده رها می‌سازد. انعطاف‌پذیری و تمرکز بر یادگیرنده، ویژگی برجسته این گونه آموزش است. به دیگر سخن، یادگیری یک فرایند کنش‌گرایانه است که در کانون آن دانشجو (یادگیرنده) جای دارد و دیگر یگان‌ها مانند آموزشگر، دستیار، محتوا، منابع، و ابزارهای آموزشی، نقش آسانگرانه را دارند. آشکار است که یادگیری الکترونیکی تنها به معنای تغییر رسانه آموزش از حضور در کلاس به حضور الکترونیکی نیست، بلکه یادگیری الکترونیکی، نیازمند دگرگونی در رویکرد به آموزش، محتوا و ارزشیابی یادگیری دانشجو است.

یادگیری الکترونیکی دارای سه ویژگی بنیادین محتوای محور، فعالیت‌محور، و دانشجو محور است. تولید محتوای شایسته الکترونیکی بخش مهمی از آموزش به ویژه تهیه محتوای دیداری و شنیداری است. آموزشگر تولید کننده این محتواست و کیفیت آموزش وی وابستگی زیادی به کیفیت محتوای تولید شده دارد. در یادگیری الکترونیکی، دانشجو بسیار فعال است و فعالیت‌های زیادی را می‌تواند بر بستر سامانه انجام دهد. به دیگر سخن، آموزش دو سویه است و کنش اثربخشی میان آموزشگر، دانشجو و محتوا رخ می‌دهد. به جای محوری بودن آموزشگر در یادگیری سنتی، در یادگیری الکترونیکی، دانشجو محور فرایند آموزش است و مدت زمان بیشتری از فرایند آموزش در اختیار و کنترل دانشجو است.

همگام با دگرگونی در فناوری‌های آموزشی و پیاده‌سازی یادگیری الکترونیکی، رویکردهای نوینی نیز به آموزش پیشنهاد شده است. در رویکرد سنتی آموزش، آموزشگر در کلاس محتوا را یاد می‌دهد و برای ژرف‌سازی و نیز مهارت‌افزایی دانشجو، از وی می‌خواهد که تمرین، پروژه و تکلیف را بیرون از کلاس درس (مانند خانه یا خوابگاه) انجام دهد. در رویکرد یادگیری وارن شده، محتوا بر بستر سامانه آموزشی، به شیوه نابرخط و بیرن از فضای کلاس در دسترس دانشجو است. ژرفابخشی به یادگیری در فضای کلاس (برخط) انجام می‌شود. بنابراین، در این رویکرد، محتوا باید به گونه‌ای تهیه شود که رهنمون به یادگیری دانشجو

شود. آموزشگر با پرسش و پاسخ، گفتمان دو سویه یا چند سویه، و آزمونک در فضای برخط کلاس، در پی ژرفابخشی به یادگیری دانشجو است. این شیوه نامه بر اساس بهره‌گیری از رویکرد یادگیری وارون شده تهیه شده است.

ماده ۱: هدف

این شیوه نامه در بحران همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ و با هدف یکدست سازی سازوکار اجرای آموزش‌های مجازی (الکترونیکی) و نیز ساختارمند نمودن چگونگی طراحی، تولید، ارائه و ارزشیابی درس در سامانه مدیریت یادگیری دانشگاه خلیج فارس تدوین می‌گردد.

ماده ۲: واژگان

- آموزش مجازی: محیطی بر بستر وب که در آن دانشجویان و آموزشگران با هم در کنش می‌باشند. این محیط به نوعی یک کلاس الکترونیکی معمولی را با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات مانند نشست مجازی و سیستم‌های چند رسانه‌ای شبیه سازی نموده و این امکان را برای دانشجویان فراهم می‌سازد تا به جای حضور در دانشگاه، درس را بر بستر اینترنت فراگرفته و در آزمون‌ها شرکت نمایند. درس ارائه شده در این‌گونه کلاس‌های الکترونیکی باید قالب‌بندی متفاوتی با درس معمولی داشته باشد، به دیگر سخن، با انواع محتوای الکترونیکی پشتیبانی شوند.
- سامانه: سامانه مدیریت یادگیری (LMS) دانشگاه خلیج فارس است.
- سامانه میز خدمت: سیستم پاسخگویی کارشناسان دانشگاه بر بستر اینترنت و به نشانی help.pgu.ac.ir است.
- آموزشگر: عضو هیات علمی یا همکار (حق‌التدریس) دعوت شده که درس را آموزش می‌دهد.
- محتوا: فیلم‌های پیش ساخته آموزشی، ویدئوهای ساخته آموزشگر، و اسلایدهای همراه با صدای آموزشگر، که در آموزش درس به کار برده می‌شود و پوشش دهنده بخشی از سرفصل مصوب درس است.
- ابزار: نرم‌افزار یا سخت‌افزاری که برای تهیه محتوا به کار برده می‌شود.
- گروه: گروه آموزشی ارائه دهنده درس در هر یک از سه رده کارشناسی، کارشناسی ارشد، و دکتری است.
- آزمونک (quiz): یک آزمون کوتاه و از پیش تعیین نشده که در کلاس درس از دانشجو گرفته می‌شود و مدت زمان آن معمولاً کمتر از ۳۰ دقیقه است. هدف از آزمونک، سنجش یادگیری آخرین نشست‌های کلاس و راهبری دانشجو به سوی بازخوانی محتوای کلاس است.
- برنامه درس (Lesson Plan): برنامه‌ای که بیانگر پخشایش سرفصل درس در ۱۶ هفته آموزش است و دربرگیرنده موضوع، تمرین، تکلیف، آزمون‌ها، منابع درسی، و به ویژه شیوه ارزشیابی و نیز نمره دهی فعالیت‌های آموزشی دانشجویان در بازه صفر تا ۲۰ می‌باشد.

بخش دوم: مسئولیت‌ها و اختیارات

ماده ۳: وظیفه دانشکده

۱. ترویج فرهنگ شایسته و هدفمند استفاده از ابزار و روش‌های فناورانه در آموزش،

۲. فراهم آوردن امکانات و تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری رایج برای آموزشگران،
۳. مدیریت دانشکده اطمینان می یابد که کارشناسان آموزشی دانشکده موظف به پاسخگویی تلفنی دفتر خود و یا سامانه میز خدمت به تماسهای دانشجویان می باشند.
۴. برنامه ریزی برای پشتیبانی و آموزش آموزشگران در زمینه تولید محتوا، و آموزش بر بستر مجازی.
۵. درج و به هنگام سازی و نیز مدیریت برنامه های همه درس ها در وبگاه دانشکده.

ماده ۴: وظیفه آموزش گر

۱. تهیه برنامه آموزش درس^۴ (مانند الگوی پیشنهادی پیوست) برای هر درس و جانمایی آن در سامانه LMS و نیز ارائه رسمی آن به مدیر گروه،
۲. مشارکت فعال و مسئولیت پذیری در همه مرحله های فرآیند آموزش مجازی (تهیه محتوا، بکارگیری روش اثربخش آموزش، پاسخگویی به پرسش های دانشجویان، و ارزشیابی پیشرفت آموزشی آنان) بایسته است.
۳. پایبندی به برنامه زمان بندی کلاس ها که از سوی گروه تعیین و در سامانه تعریف شده است.
۴. آموزشگر شیوه آموزش (آمیخته برخط و نابرخط) خود را در نخستین نشست درس و در سامانه اعلام کند.
۵. چنانچه آموزشگر در شیوه آموزش درس، تغییری ایجاد کند، آن تغییر را به آگاهی دانشجویان و گروه برساند.
۶. آموزشگر یک برنامه هفتگی دست کم ۱۰ ساعته در دو روز در هفته و در بازه زمانی ۸:۰۰ تا ۱۸:۰۰ برای پاسخگویی حضور دانشجویان در دانشگاه را به مدیر گروه و دانشجویان اعلام کند.

ماده ۵: وظیفه دانشجویان

۱. دانشجو باید در همه نشست های برخط درس و نیز آزمون ها بر روی سامانه شرکت نماید. حضور نیافتن در هر یک از نشست های یاد شده به معنای یک نهست (غیبت) خواهد بود.
۲. چنانچه دانشجو در دست کم نیمی از نشست های برخط درس نهست (غیبت) داشته باشد، نمره آن درس صفر خواهد شد. در این حالت، دانشجو حق حذف درس را ندارد.
۳. دانشجو حق واگذاری دسترسی (نام کاربری و گذرواژه) خود و نیز محتوای سامانه را به دیگری ندارد. پیامدهای حقوقی این کار به پیگرد دانشجو رهنمون می گردد.
۴. دانشجو باید پاسخ همه آزمون ها و تکلیف های درس را تا هنگامه گفته شده انجام دهد و در سامانه بارگذاری نماید.

بخش سوم: شیوه آموزش مجازی

ماده ۶: بازه زمانی برگزاری کلاس

۱. گروه آموزشی، بر اساس ساعت موظف هیات علمی، برنامه درسی رشته گرایش ها، و نیز توان عملیاتی سامانه، برنامه درسی هر رشته گرایش را به گونه ای بچیند که همه دانشجویان هر درس بتوانند از آموزش مجازی بهره بگیرند.
۲. برنامه درسی هر گروه، در بازه زمانی ۸ بامداد تا ساعت ۲۰ روزهای شنبه تا چهارشنبه جانمایی می گردد. به درخواست آموزشگر و تأیید گروه، روز پنجشنبه نیز می تواند در همان بازه های زمانی گفته شده، نشست برخط برگزار گردد.

۳. پیشنهاد می شود، گروه بیشترین بهره‌گیری از برگزاری مجازی درس‌ها را در بازه نیمروز داشته باشد.

ماده ۷: آموزش

۱. آموزش نابرخط (آفلاین) باید دربرگیرنده محتوایی باشد که در ماده ۲ تعریف شده است.
۲. دست کم ۵۰ درصد از نشست‌های درس به شیوه برخط (آنلاین) باشد.
۳. سقف گنجایش کلاس برای درس‌های پایه و تخصصی ۹۰ تن دانشجوی، برای درس‌های عمومی ۱۲۰ تن دانشجوی، و برای درس عملی ۳۰ تن دانشجوی می‌باشد.
۴. حق‌التدریس بر پایه بند ۱ مصوبه نشست ۵۰۸ هیأت رئیسه به گاهداد ۲۴/۰۹/۱۳۹۹ محاسبه می‌گردد.

ماده ۸: محتوا

۱. محتوا برای هر درس بر اساس سرفصل مصوب آن درس و از سوی آموزشگر تهیه و تولید می‌گردد.
۲. محتوا بر اساس آنچه در ماده ۲ آمده است تولید می شود، به گونه‌ای که سرفصل درس پوشش داده شود.
۳. محتوای نابرخط دست کم باید در برگیرنده نمایش متن همراه با صدای آموزشگر باشد. هر چند که ویدئو و پاورپوینت همراه با صدای آموزشگر ترجیح داده می‌شود.
۴. چنانچه از محتوای نابرخط استفاده شود، به ازای هر واحد در هفته دست کم ۳۰ دقیقه محتوا بر اساس تعریف ماده ۲ تولید گردد.
۵. برای آسان شدن باربرداری (دانلود)، هر فایل محتوا می‌تواند در چند فایل الکترونیکی در سامانه جانمایی گردد که بر روی هم یک محتوا شناخته می‌شوند.
۶. افزون بر محتوای گفته شده در بند ۳ این ماده، آموزشگر فایل‌ها یا پیوندهایی (لینک) برای یادگیری بیشتر و بهتر دانشجوی در سامانه می‌تواند جانمایی کند. این گونه از فایلها، به عنوان محتوا شناخته نمی‌شوند.
۷. پخشایش هفتگی محتوا به گونه‌ای باشد که یکنواخت و در ۱۶ هفته پخش گردد تا از انباشتگی محتوا در هفته‌های پایانی نیمسال پیشگیری گردد.

ماده ۹: کنش آموزشگران و دانشجویان

۱. افزون بر پاسخگویی به دانشجویان در نشست برخط، بکارگیری پیام در سامانه، گفت و گو در تالار، و نیز نشست‌های برخط هفتگی، راهکارهایی اثربخش برای کنش‌های آموزشی هستند.
۲. سامانه LMS دانشگاه بستر رسمی آموزش مجازی است. آموزشگر موظف به پاسخ تماس و پیام دانشجوی بر بستر تلفن یا شبکه‌های اجتماعی نیست.

ماده ۱۰: آزمون‌ها و ارزشیابی دانشجویان

۱. برگزاری آزمون و نیز شیوه آن در اختیار آموزشگر است. برای پایش بهتر و نیز با هدف پیشگیری از فریب (تقلب)، بهتر است که آزمون‌های برخط به شیوه پرسش‌های چند گزینه‌ای و با درهم‌سازی گزینه‌ها، و نیز آزمون‌های دیداری/شنیداری برای هر دانشجوی باشد. برای اجرای بهتر این کار، آموزشگر برای هر درس یک بانک از پرسش آماده کند. با تنظیم درست در سامانه، آزمون به شیوه برگزینی تصادفی پرسش از بانک پرسش‌ها باشد.

۲. نمره نهایی دانشجو بر اساس همه فعالیت‌ها (تمرین، آزمونک، آزمون‌های میان نیمسال، و پایان نیمسال) و بر اساس آنچه در برنامه درس اعلام شده است، محاسبه می‌گردد. چنانچه دانشجو در هر یک از آزمون‌ها (میان نیمسال یا پایان نیمسال) نهدت داشت، نمره آن آزمون صفر می‌گردد و نمره درس بر اساس جمع نمره همه فعالیت‌ها محاسبه می‌شود. بنابراین، حذف درس به دلیل نهدت در نشست آزمون پایان نیمسال درس، پذیرفتنی نخواهد بود.
۳. چنانچه شرایط به گونه ای فراهم شود که امکان حضور دانشجو در کلاس‌های درس یا آزمون‌ها وجود داشته باشد، پس از ابلاغ معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، حضور دانشجو در دانشگاه بایسته خواهد بود.

ماده ۱۱: جنبه‌های حکمرانی

۱. حق استفاده از محتوای تولید شده منحصر به دانشگاه خلیج فارس و پدید آورندگان است. هر گونه استفاده از محتوای تولید شده (به جز برای درسی که محتوا برای آن تولید شده است)، بدون اجازه نوشتاری از معاونت آموزشی دانشگاه و رضایت نوشتاری پدیدآورنده، زیرپا گذاشتن حق مالکیت معنوی می‌باشد و قابل پیگرد حقوقی است.
۲. مدیریت برنامه‌ریزی و توسعه آموزش، درستی اجرای این شیوه نامه برای هر درس، گروه آموزشی و دانشکده را پایش و به معاونت آموزشی دانشگاه گزارش می‌کند.

ماده ۱۲: تصویب

ویراست سوم این شیوه نامه در نشست ۱۴۰۰/۰۶/۲۱ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسید و با ابلاغ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، از نیمسال یکم ۱۴۰۰ - ۱۴۰۱ (۱۴۰۰۱) و در هر سه رده کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری پیروی از آن بایسته می‌باشد. □

الگوی پیشنهادی برنامه درس

نام درس | نام فارسی (Name in English)
رده آموزشی | کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی (تحقیق در عملیات)
بازه زمانی | روزهای سه شنبه ۱۶:۰۰ – ۱۸:۰۰

هدف آموزشی: با گذراندن این درس، دانشجو یاد خواهد گرفت که:

- هدف یک
- هدف دو
- ...

سرفصل های درس:

- --
- --
- ...

روش ارزیابی				
نوع فعالیت	تاریخ	موارد امتحانی	نوع و محل اجرا (سامانه LMS - کتبی/شفاهی)	نمره
				نمره نهایی

منابع درس: